

# Uppföljning och avrapportering av exploateringskontorets miljöarbete utifrån exploateringsnämndens miljöhandlingsprogram 2013

## Till exploateringskontorets verksamhetsberättelse för 2013

- I januari 2012 antog kommunfullmäktige ett nytt miljöprogram för Stockholms stad för perioden 2012-2015.
- Miljöprogrammet för Stockholms stad visar stadens ambitioner inom miljöområdet. Miljöprogrammet är, förutom att vara miljöstyrande för stadens egen verksamhet, vägledande och styrande för samarbete med näringslivet, invånare, organisationer och myndigheter i arbetet för ett miljömässigt hållbart Stockholm. Utifrån miljöprogrammet ska alla verksamheter vidta åtgärder som leder mot målen. Nämnder och styrelser ska klargöra sin egen miljöpåverkan och rådighet samt därefter anta egna mål med syfte att uppnå de kommunövergripande målen. Enligt Stockholms miljöprogram ska miljömål följas upp genom indikatorer eller genom någon annan uppföljningsmetod, som varje nämnd, bolag eller styrelse får ansvar för att ta fram.
- I överensstämmelse med ovan har exploateringskontoret tagit fram ett miljöhandlingsprogram med indikatorer och/eller aktiviteter som godkändes av exploateringsnämnden i samband med tertialrapport 1/2012. Exploateringskontoret uppdaterar årligen miljöhandlingsprogrammet i samband med verksamhetsplaneringen.
- I miljöhandlingsprogrammet redovisas även aktiviteter för att kunna uppfylla miljöbalkens bestämmelser om att man som verksamhetsutövare har ansvar att se till att verksamheten inte skadar hälsa eller miljö.
- Denna sammanställning redovisas aktiviteter som genomförts under året utifrån kontorets miljöhandlingsprogram både det som är löpande verksamhet men också särskilda utvecklingsinsatser.

| ÖVERGRIPANDE MILJÖMÅL i Stockholms miljöprogram 2012-2015 | DELMÅL i Stockholms miljöprogram 2012-2015                          | AKTIVITETER i Stockholms miljöprogram 2012-2015                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Planerade aktiviteter för att Exploateringskontoret ska kunna nå miljömålen i miljöprogrammet under perioden 2012-2015                                                                                                                                                                                                                                               | Genomförd aktivitet 2013                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|-----------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                           |                                                                     | <i>Aktiviteter i Stockholms miljöprogram som gäller exploateringsnämndens verksamhet</i>                                                                                                                                                                                                                                                                              | <i>Vad ska exploateringskontoret göra för att nå Stockholms miljömål?</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                            | <i>Vad har exploateringskontoret gjort för att nå Stockholms miljömål?</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| <b>1 MILJÖEFFEKTIVA TRANSPORTER</b>                       | <b>Under program-perioden ska följande delmål uppnås</b>            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|                                                           | I.1 Miljöbelastningen från stadens transporter och resor ska minska | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Stadens nämnder och styrelser ska anta en resepolicy för miljövänliga resor i tjänsten.</li> <li>• Stadens nämnder och styrelser ska där det är möjligt använda sig av digitala mötesformer.</li> <li>• Staden ska utveckla samarbetsformer som skapar möjligheter för effektiva logistik- och transportlösningar</li> </ul> | <p>Exploateringskontoret har resepolicy för miljövänliga resor i tjänsten. Denna ska uppdateras regelbundet. Alla medarbetare informeras om resepolicyen.</p> <p>Skapa bättre förutsättningarna för att delta på distans i möten på exploateringskontoret.</p> <p>Utveckla rutiner och krav i avtal. Välja ut lämpliga projekt för uppföljning av masshantering.</p> | <p><b>Aktivitet påbörjad</b> – Kontoret har miljö- och säkerhetspolicyn om tjänsteresor.</p> <p>Information om resepolicyen finns på intranätet.</p> <p><b>Aktivitet påbörjad</b> – alla medarbetare har tillgång till Lync.</p> <p><b>Aktivitet påbörjad</b> – Utredningar för att analysera förutsättningar för sortering och återvinning av massor pågår. Arbetet fortsätter under 2014. Resultatet används sedan för att utforma masshanteringsstrategi för exploateringskontoret.</p> |
|                                                           | I.2 Stadens egna fordon skall vara miljöbilsklassade och            | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Motorfordon som stadens nämnder och styrelser själva äger eller leasar ska vara av miljöbilar enligt den</li> </ul>                                                                                                                                                                                                          | Exploateringskontorets medarbetare ska använda de tekniska förvaltningsarnas bilpool. Bilpoolen har                                                                                                                                                                                                                                                                  | Genomförs löpande - Styrts genom resepolicyen. Kontoret har information och beställningsrutiner för                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |

| ÖVERGRIPANDE MILJÖMÅL i Stockholms miljöprogram 2012-2015 | DELMÅL i Stockholms miljöprogram 2012-2015                                                           | AKTIVITETER i Stockholms miljöprogram 2012-2015                                                                                                                                                                                 | Planerade aktiviteter för att Exploateringskontoret ska kunna nå miljömålen i miljöprogrammet under perioden 2012-2015                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Genomförd aktivitet 2013                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|-----------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                           |                                                                                                      | <b>Aktiviteter i Stockholms miljöprogram</b> som gäller exploateringsnämndens verksamhet                                                                                                                                        | <b>Vad ska</b> exploateringskontoret göra för att nå Stockholms miljömål?                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | <b>Vad har</b> exploateringskontoret gjort för att nå Stockholms miljömål?                                                                                                                                                                                                                                                       |
|                                                           | köras på förnybart bränsle, och av stadens upphandlade transporttjänster ska miljöfordonsandelen öka | definition som antagits av kommunfullmäktige. Antalet elbilar i stadens fordonsflotta ska öka. Utrycknings- och specialfordon är undantagna.<br><br>• Upphandlade transporttjänster bör till minst 55 % utföras med miljöfordon | miljöbilar enligt den definition som antagits av kommunfullmäktige.<br><br>Exploateringskontoret tillämpar stadens generella miljökrav för entreprenadens genomförande (MEG) som omfattar miljökrav på fordon och arbetsmaskiner – undantag ska godkännas av beställaren – dvs. om specifika arbetsmaskiner krävs som inte uppfyller kraven i MEG:en.<br><br>TK har utarbetat rutin för uppföljning av de generella miljökraven (MEG) som explk använder. | användning av bilpool.<br><br>Görs löpande -<br>Exploateringskontoret gör stickprovskontroller för entreprenader > 5mnkr. Fortfarande är det statistiska underlaget svagt – en analys behöver göras av om målgruppen är tillräckligt stor. Uppföljningsrutinen ses över utifrån analysen.<br>Måluppfyllelse redovisas i TI 2014. |
|                                                           | <b>Staden ska verka för att följande delmål uppnås under programperioden</b>                         |                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|                                                           | I.3 Miljökvalitetsnormerna för luft ska                                                              | • Halterna av partiklar (PM10) ska klara normvärdet 50 µg/m3 och får                                                                                                                                                            | I exploateringsprojekt där miljökvalitetsnormerna riskerar att                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | <b>Genomförs löpande – Planfråga</b> – hanteras i                                                                                                                                                                                                                                                                                |

| ÖVERGRIPANDE MILJÖMÅL i Stockholms miljöprogram 2012-2015 | DELMÅL i Stockholms miljöprogram 2012-2015                                                          | AKTIVITETER i Stockholms miljöprogram 2012-2015                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Planerade aktiviteter för att Exploateringskontoret ska kunna nå miljömålen i miljöprogrammet under perioden 2012-2015                                                                                                                                  | Genomförd aktivitet 2013                                                                                                                                                                        |
|-----------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                           |                                                                                                     | <b>Aktiviteter i Stockholms miljöprogram</b> som gäller exploateringsnämndens verksamhet                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | <b>Vad ska</b> exploateringskontoret göra för att nå Stockholms miljömål?                                                                                                                                                                               | <b>Vad har</b> exploateringskontoret gjort för att nå Stockholms miljömål?                                                                                                                      |
|                                                           | uppnås i hela staden                                                                                | överskridas högst 35 dygn per år. Den mest effektiva åtgärden för att minska partikelhalterna är minskad användning av dubbdäck. Andra åtgärder är trafikminskning, dammbindning, hastighetssänkning, optimerad halkbekämpning och förbättrad renhållning.<br><br><ul style="list-style-type: none"> <li>Halterna av kvävedioxid ska klara gränsvärdet 60 µg /m<sup>3</sup>. För att miljö kvalitetsnormen ska klaras får gränsvärdet inte överskridas mer än 7 dygn per år.</li> </ul> | överskridas bedöms/vidtas åtgärder som trafikminskning, dammbindning, hastighetssänkning.<br><br>Exploateringskontoret har begränsad rådighet.<br><br>- ” -<br><br>Både halterna av partiklar (PM10) och kvävedioxid fångas upp i tidig miljöbedömning. | exploateringskontorets arbetsprocesser men styrs av stadsbyggnadskontoret. Frågeställningen initieras i samband med tidig miljöbedömning.<br><br>- ” -                                          |
|                                                           | 1.4 Gång- och cykelresandet ska öka (ingår även i exploateringsnämndens mål om ökad tillgänglighet) | <ul style="list-style-type: none"> <li>Cykelresandet bör fördubblas i stadens mätpunkter som en följd av stadens insatser. Gång- och cykelandelen behöver öka till minst 20 % i ytterstad och till minst 50 % i innerstad.</li> </ul> <p>Staden ska ha en väl fungerande,</p>                                                                                                                                                                                                           | Frågorna behandlas i respektive exploateringsprojekt.<br><br>Exploateringskontoret har begränsad rådighet.                                                                                                                                              | <b>Genomförs löpande</b> - Genom rutiner i kontorets arbetsprocesser.<br><br>Exploateringskontoret deltar i förvaltningsövergripande arbetet med cykelplanering.<br><br>Inom ramen för den s.k. |

| ÖVERGRIPANDE MILJÖMÅL i Stockholms miljöprogram 2012-2015 | DELMÅL i Stockholms miljöprogram 2012-2015 | AKTIVITETER i Stockholms miljöprogram 2012-2015                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Planerade aktiviteter för att Exploateringskontoret ska kunna nå miljömålen i miljöprogrammet under perioden 2012-2015                                                                                                                                                                                                         | Genomförd aktivitet 2013                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|-----------------------------------------------------------|--------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                           |                                            | <b>Aktiviteter i Stockholms miljöprogram</b> som gäller exploateringsnämndens verksamhet                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | <b>Vad ska</b> exploateringskontoret göra för att nå Stockholms miljömål?                                                                                                                                                                                                                                                      | <b>Vad har</b> exploateringskontoret gjort för att nå Stockholms miljömål?                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|                                                           |                                            | <p>utbyggd infrastruktur för cykel.</p> <p>En god vinterväghållning på stadens cykelvägar ska uppnås.</p> <p>Prioriterade cykelstråk ska identifieras och snöröjas.</p> <p>Gångtrafiken ska öka som en följd av stadens insatser Staden ska beakta gångtrafikanternas behov i stadsbyggnads- och trafikprojekt.</p> <p>Exploateringskontoret skall ställa krav på cykelparkeringar med hög standard, i bra lägen och i tillräcklig omfattning.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Staden ska i stora stadsbyggnadsprojekt planera för en minskad bilanvändning och goda förutsättningar för miljöanpassade transporter. Staden skall ställa krav på cykelparkeringar med hög standard, i bra lägen och i tillräcklig omfattning.</li> </ul> | <p>Ta fram förslag på P-norm (c-norm) för cykel. (I Norra Djurgårdsstaden tillämpas norm på 2,2 cykel p-platser/lägenhet).</p> <p>Exploateringskontoret ska i stora stadsbyggnadsprojekt planera för en minskad bilanvändning och goda förutsättningar för miljöanpassade transporter som cykel, gång och kollektivtrafik.</p> | <p>cykelmiljarden planerar exploateringsnämnden åtgärder för 300 mnkr fram till och med 2018 inom kontorets investeringsprojekt. Nämnden redovisar anläggandet av cykelvägar i samband med VB.</p> <p>Exploateringskontoret, trafikkontoret och stadsbyggnadskontoret har under 2013 arbetat med att ta fram förslag till cykelparkeringstal. Arbetet pågår och planeras att slutredovisas våren 2014.</p> <p>Har genomförts genom särskilda resurser i stora projekt i samverkan med övriga aktörer</p> |

| ÖVERGRIPANDE MILJÖMÅL i Stockholms miljöprogram 2012-2015 | DELMÅL i Stockholms miljöprogram 2012-2015                                                                                                                                                                                         | AKTIVITETER i Stockholms miljöprogram 2012-2015                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Planerade aktiviteter för att Exploateringskontoret ska kunna nå miljömålen i miljöprogrammet under perioden 2012-2015                                                                                                                                              | Genomförd aktivitet 2013                                                                                                                  |
|-----------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                           |                                                                                                                                                                                                                                    | <i>Aktiviteter i Stockholms miljöprogram som gäller exploateringsnämndens verksamhet</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | <i>Vad ska exploateringskontoret göra för att nå Stockholms miljömål?</i>                                                                                                                                                                                           | <i>Vad har exploateringskontoret gjort för att nå Stockholms miljömål?</i>                                                                |
|                                                           | 1.5 Kollektivtrafikens andel ska öka i förhållande till biltrafik                                                                                                                                                                  | <ul style="list-style-type: none"> <li>Andelen kollektivtrafik av mekaniserade resor (bil eller kollektivtrafik) bör vara minst 78 % i innerstaden respektive 45 % i ytterstaden i högttrafik. I SL:s mätningar från 2009 står kollektivtrafiken för 76 % av de mekaniserade reorna över innerstadssnittet och för 43 % av resorna över regioncentrumsnittet.</li> <li>Främjandet av kollektivtrafik ska utgöra en naturlig del i stadens planering.</li> </ul> | Exploateringskontoret ska i de tidiga skedena inför markanvisning prioritera goda kollektivtrafiklägen.                                                                                                                                                             | <b>Genomförs löpande</b> - Genom kontorets arbetsprocesser                                                                                |
|                                                           | 1.6 Nya personbilar som säljs ska till minst 50 procent vara miljöbilar. 10 procent av nyregistrerade tunga fordon ska vara miljölastbilsklassade. Försäljningen av förnyelsebara drivmedel miljöbränsle ska uppgå till 16 procent | <ul style="list-style-type: none"> <li>Staden ska verka för att det ska bli enklare att köpa och ladda elbilar. Stadens arbete har lagt en grund för utvecklingen av en infrastruktur för miljöbränsle och laddstolpar och ett utbud av miljöbilar.</li> <li>Försäljningen av förnyelsebara drivmedel ska öka och insatser för att öka antalet tankstationer med alternativa bränslen ska prioriteras.</li> </ul>                                               | <p>Exploateringskontoret ska medverka till att stadens strategi att stödja användning av elbilar uppfylls. Rutin läggs in i exploateringsprocessen</p> <p>Exploateringskontoret ska också medverka till att öka antalet tankstationer med alternativa bränslen.</p> | <p><b>Kvarstår</b><br/>Genom rutiner i kontorets arbetsprocesser</p> <p><b>Kvarstår</b><br/>Genom rutiner i kontorets arbetsprocesser</p> |

| ÖVERGRIPANDE MILJÖMÅL i Stockholms miljöprogram 2012-2015 | DELMÅL i Stockholms miljöprogram 2012-2015                                                | AKTIVITETER i Stockholms miljöprogram 2012-2015                                                                                                                                                                                                                                                     | Planerade aktiviteter för att Exploateringskontoret ska kunna nå miljömålen i miljöprogrammet under perioden 2012-2015                                                                                                              | Genomförd aktivitet 2013                                                                                                                                                                                                                         |
|-----------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                           |                                                                                           | <i>Aktiviteter i Stockholms miljöprogram som gäller exploateringsnämndens verksamhet</i>                                                                                                                                                                                                            | <i>Vad ska exploateringskontoret göra för att nå Stockholms miljömål?</i>                                                                                                                                                           | <i>Vad har exploateringskontoret gjort för att nå Stockholms miljömål?</i>                                                                                                                                                                       |
|                                                           |                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Rutin läggs in i exploateringsprocessen                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                  |
|                                                           | 1.7 Trafikbullret utomhus ska minska                                                      | <ul style="list-style-type: none"> <li>Staden ska ta hänsyn till bullerproblematiken vid anläggandet av bostäder och verksamheter nära bullerskapande verksamheter.</li> </ul>                                                                                                                      | Exploateringskontoret ska bedöma bullerstörningarnas omfattning i tidiga miljöbedömningen och bedöma förutsättningar för byggande av bostäder och verksamheter.                                                                     | <p><b>Genomförs löpande</b> - Genom rutiner i kontorets arbetsprocesser.</p> <p><i>Dialog om trafikbuller i planeringen förs mellan de tekniska förvaltningarna för att fånga upp utvecklingsbehov avseende riktlinjer och vägledningar.</i></p> |
| <b>2 GIFTFRIA VAROR OCH BYGGNADER</b>                     | <b>Under programperioden ska följande delmål uppnås</b>                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                  |
|                                                           | 2.1 Innehållet av miljö- och hälsofarliga ämnen i upphandlade varor ska minska            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                  |
|                                                           | 2.2 Utsläppen av miljö- och hälsofarliga ämnen från byggnader och anläggningar ska minska | Vid inköp och <b>upphandling av varor, konsulttjänster och entreprenader för byggande</b> och renovering ska staden ställa krav på att <u>Byggsvarubedömningens</u> kriterier för rekommenderade eller accepterade varor (totalbedömning) eller <u>BASTA</u> ska uppfyllas, alternativt att varorna | <p><b>För planering och projektering</b><br/>Ställa krav vid upphandling av konsulter och entreprenörer.</p> <p>a) Exploateringskontoret samordnar med trafikkontoret och fastighetskontoret om tillämpning av miljöprogrammets</p> | <p><b>Aktivitet påbörjad</b> – Metod ska utvecklas. Arbetet påbörjat med medlemskap i Byggsvarubedömningen (BVB). Under 2014 tas rutiner fram</p>                                                                                                |



| ÖVERGRIPANDE MILJÖMÅL i Stockholms miljöprogram 2012-2015 | DELMÅL i Stockholms miljöprogram 2012-2015 | AKTIVITETER i Stockholms miljöprogram 2012-2015                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Planerade aktiviteter för att Exploateringskontoret ska kunna nå miljömålen i miljöprogrammet under perioden 2012-2015                                                                                                                                                                                                                | Genomförd aktivitet 2013                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|-----------------------------------------------------------|--------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                           |                                            | <b>Aktiviteter i Stockholms miljöprogram</b> som gäller exploateringsnämndens verksamhet                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | <b>Vad ska</b> exploateringskontoret göra för att nå Stockholms miljömål?                                                                                                                                                                                                                                                             | <b>Vad har</b> exploateringskontoret gjort för att nå Stockholms miljömål?                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|                                                           |                                            | <p>uppfyller motsvarande kriterier som för <u>Svanen, Bra Miljöval eller EU-blomman Ecolabel</u>. Varugrupper som särskilt ska prioriteras vid kravställande är kemiska produkter (lim, fog, färg, avjämningsmassa mm), golvbeläggning, isoleringsmaterial, tak- och fasadmaterial samt el- och vs-installationer (kablar, rör mm).</p> <p>Vid markanvisning och upprättande av exploateringsavtal för nyproduktion av byggnader och anläggningar ska staden ställa motsvarande krav som i punkten ovan. Staden ska ställa krav på att fastighetsägaren kan uppvisa dokumentation över miljöprövade varor efter att byggnaden/ anläggningen är uppförd.</p> <p>• Om varor väljs som inte kan uppfylla kriterierna ska detta vara motiverat och godkännas av den upphandlande enheten.</p> | <p>krav på materialval. Särskilt viktigt för upphandlingar av konsulter och entreprenörer.</p> <p>b) Vi använder de rutiner som trafikkontoret tagit fram till de generella miljökraven (MEG).</p> <p><b>För markanvisning</b><br/>Exploateringskontoret börjar ställa krav i markanvisningar.</p> <p>Metod och rutiner tas fram.</p> | <p>för tillämpning av BVB.<br/><i>Indikator: Andel relevanta upphandlingar för byggande där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår.</i></p> <p><b>Arbete klart –</b><br/>Rutiner och checklistor finns.</p> <p><b>Genomförs löpande –</b> Genom rutiner i kontorets arbetsprocesser.</p> <p><b>Aktivitet påbörjad</b><br/><i>Metod - ska utvecklas. Arbetet påbörjat med medlemskap i Byggvarubedömningen (BVB). Under 2014 tas rutiner fram för tillämpning av BVB.</i></p> <p><i>Indikator – Andel markanvisningar resp. exploateringsavtal där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår i byggvaror</i></p> |



| ÖVERGRIPANDE MILJÖMÅL i Stockholms miljöprogram 2012-2015 | DELMÅL i Stockholms miljöprogram 2012-2015                                                                                | AKTIVITETER i Stockholms miljöprogram 2012-2015                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Planerade aktiviteter för att Exploateringskontoret ska kunna nå miljömålen i miljöprogrammet under perioden 2012-2015                      | Genomförd aktivitet 2013                                                                                                                                                                                                                                                      |
|-----------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                           |                                                                                                                           | <b>Aktiviteter i Stockholms miljöprogram</b> som gäller exploateringsnämndens verksamhet                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | <b>Vad ska</b> exploateringskontoret göra för att nå Stockholms miljömål?                                                                   | <b>Vad har</b> exploateringskontoret gjort för att nå Stockholms miljömål?                                                                                                                                                                                                    |
|                                                           |                                                                                                                           | <ul style="list-style-type: none"> <li>Vid nybyggnad ska PVC-material och tappvattenledningar av koppar undvikas där fullvärdiga alternativ finns. När det gäller tak- och fasadplåt ska koppar och zink samt dess legeringar undvikas, alternativt ska avrinningen från taket renas.</li> <li>Nämnderna och styrelserna ska ha rutiner för uppföljning av ställda krav vid upphandling</li> </ul> |                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| <b>3 HÅLLBAR ENERGI-ANVÄNDNING</b>                        | <b>Under program-perioden ska följande delmål uppnås</b>                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|                                                           | 3.3 I nyproducerad byggnad, på av staden markanvisad fastighet, ska energianvändningen vara högst 55 kWh/m <sup>2</sup> . | Staden verkar för att alla nyproducerade byggnader under miljöprogrammets period ska ha en energianvändning om högst 55 kWh/m <sup>2</sup> . Målet tydliggörs vid markanvisningar.                                                                                                                                                                                                                 | Handlingsplan för de nya energikraven togs fram under 2012. Den ska kompletteras med verktyg för uppföljningen av byggherrarnas energikrav. | <b>Klar</b> - Exploateringskontoret konkretiserade detta mål med riktlinjer för byggherrarna samt indikatorer för uppföljning i "Exploateringsnämndens handlingsplan - Stadens energikrav vid markanvisningar" som godkändes av exploateringsnämnden i tertialrapport 1/2012. |

| ÖVERGRIPANDE MILJÖMÅL i Stockholms miljöprogram 2012-2015 | DELMÅL i Stockholms miljöprogram 2012-2015 | AKTIVITETER i Stockholms miljöprogram 2012-2015                                          | Planerade aktiviteter för att Exploateringskontoret ska kunna nå miljömålen i miljöprogrammet under perioden 2012-2015                   | <u>Genomförd aktivitet 2013</u>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|-----------------------------------------------------------|--------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                           |                                            | <b>Aktiviteter i Stockholms miljöprogram</b> som gäller exploateringsnämndens verksamhet | <b>Vad ska</b> exploateringskontoret göra för att nå Stockholms miljömål?                                                                | <b>Vad har</b> exploateringskontoret gjort för att nå Stockholms miljömål?                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|                                                           |                                            |                                                                                          | <p>Ta fram rutin och kontrollplan för att följa upp energikraven.</p> <p>De nya kraven tillämpas i markanvisningar from 1 juli 2012.</p> | <p><b>Aktivitet påbörjad -</b><br/>Exploateringskontoret har startat upphandling av databas för uppföljning av hållbarhetskraven i Norra Djurgårdsstaden. Databasen kommer även att kunna användas för uppföljningen av stadens generella energi- och materialkrav. Arbete kommer att pågå under 2014.</p> <p><b>Aktivitet pågår</b> Kraven tillämpas</p> <p><b>Resultatet för 2013 redovisas för exploateringsnämnden i TI 2014.</b><br/>* Genomsnittligt beräknad energianvändning kWh per kvm och år (relaterat till målet 55 kWh per kvm och år). <b>Resultat kan redovisas först i samband med de första överenskommelserna om exploatering</b></p> |

| ÖVERGRIPANDE MILJÖMÅL i Stockholms miljöprogram 2012-2015 | DELMÅL i Stockholms miljöprogram 2012-2015                                                                     | AKTIVITETER i Stockholms miljöprogram 2012-2015                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Planerade aktiviteter för att Exploateringskontoret ska kunna nå miljömålen i miljöprogrammet under perioden 2012-2015                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Genomförd aktivitet 2013                                                                                                                                                                                                                                                                |
|-----------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                           |                                                                                                                | <i>Aktiviteter i Stockholms miljöprogram som gäller exploateringsnämndens verksamhet</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | <i>Vad ska exploateringskontoret göra för att nå Stockholms miljömål?</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | <i>Vad har exploateringskontoret gjort för att nå Stockholms miljömål?</i>                                                                                                                                                                                                              |
| <b>4. HÅLLBAR ANVÄNDNING AV MARK OCH VATTEN</b>           | <b>Under program-perioden ska följande delmål uppnås</b>                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|                                                           | 4.1 Mark- och vattenområden som har särskild betydelse för den biologiska mångfalden ska stärkas och utvecklas | <p><b>Intrång i kompenserbare områden inom den särskilt betydelsefulla strukturen ersätts</b>, i första hand lokalt med likvärdig funktion, i andra hand på annan plats med likvärdig funktion för stadens gröna kvaliteter. Detta föregås av en ekologisk undersökning för att bedöma påverkan, anpassningsmöjligheter och möjliga förstärkningar.</p> <p>* De underlag som finns för bedömningen är sociotopkartan, biotopkartan, miljöförvaltningens habitatnätverk, Artportalen, Stockholms vattenprogram, "Stockholms ekologiska känslighet" (stadsbyggnadskontorets kartläggning av ekologiskt särskilt känsliga områden enligt miljöbalken från 1995) och de lokala parkplanerna. I parkprogrammet finns anvisningar om hur dessa underlag används. Med utgångspunkt från dessa underlag görs en bedömning av</p> | <p>Eventuell påverkan på naturområden med betydelse för <b>biologiska mångfalden</b> analyseras tidigt i exploateringsprocessen i "Tidig miljöbedömning". Resultatet av dessa analyser redovisas i samband med att markanvisningsärendet tas upp i exploateringsnämnden.</p> <p>Bedömningsmodellen för "grönkompensation" ses över och vid behov uppdateras.</p> <p>Uppdatera rutin och kontrollplan för att följa upp grönkompensation.</p> | <p><b>Genomförs löpande</b> - Genom rutiner i kontorets arbetsprocesser</p> <p><b>Aktivitet påbörjad</b> – en inventering av några stadsdelar fortsatte under 2013 för att utvärdera grönkompensationsåtgärder.</p> <p><b>Kvarstår</b> – rutin och kontrollplan behöver uppdateras.</p> |

| ÖVERGRIPANDE MILJÖMÅL i Stockholms miljöprogram 2012-2015 | DELMÅL i Stockholms miljöprogram 2012-2015                                                      | AKTIVITETER i Stockholms miljöprogram 2012-2015                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Planerade aktiviteter för att Exploateringskontoret ska kunna nå miljömålen i miljöprogrammet under perioden 2012-2015 | Genomförd aktivitet 2013                                                   |
|-----------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------|
|                                                           |                                                                                                 | <b>Aktiviteter i Stockholms miljöprogram</b> som gäller exploateringsnämndens verksamhet                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | <b>Vad ska</b> exploateringskontoret göra för att nå Stockholms miljömål?                                              | <b>Vad har</b> exploateringskontoret gjort för att nå Stockholms miljömål? |
|                                                           |                                                                                                 | kompensationsbehovet. Åtgärder kan till exempel vara nyskapande av motsvarande naturtyp eller restaurering av en miljö vars naturvärden försämrats.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                        |                                                                            |
|                                                           | 4.2 Grön- och vattenområden som är särskilt attraktiva för rekreation ska stärkas och utvecklas | <p>* Intrång i oersättliga funktioner undviks.</p> <p>* Åtgärder för att stärka funktioner i och mellan områden, till exempel svaga kopplingar görs i samband med nyplanering. Det kan vara nyanläggning eller upprustning av parker, lekplatser eller gång- och cykelvägar.</p> <p>* <b>Intrång i kompenserbare områden inom den särskilt värdefulla strukturen ersätts</b> i första hand lokalt med likvärdig funktion, i andra hand på annan plats med likvärdig funktion för stadens gröna kvaliteter.</p> <p>* De underlag som finns för bedömningen är sociotopkartan, biotopkartan, miljöförvaltningens habitatnätverk, Artportalen, Stockholms</p> | Samma aktiviteter som för delmål 4.1.                                                                                  | <b>Genomförs löpande</b> - Genom rutiner i kontorets arbetsprocesser       |

| ÖVERGRIPANDE MILJÖMÅL i Stockholms miljöprogram 2012-2015 | DELMÅL i Stockholms miljöprogram 2012-2015                              | AKTIVITETER i Stockholms miljöprogram 2012-2015                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Planerade aktiviteter för att Exploateringskontoret ska kunna nå miljömålen i miljöprogrammet under perioden 2012-2015 | Genomförd aktivitet 2013                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|-----------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                           |                                                                         | <b>Aktiviteter i Stockholms miljöprogram</b> som gäller exploateringsnämndens verksamhet                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | <b>Vad ska</b> exploateringskontoret göra för att nå Stockholms miljömål?                                              | <b>Vad har</b> exploateringskontoret gjort för att nå Stockholms miljömål?                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|                                                           |                                                                         | vattenprogram, "Stockholms ekologiska känslighet" (stadsbyggnadskontorets kartläggning av ekologiskt särskilt känsliga områden enligt miljöbalken från 1995) och de lokala parkplanerna. I parkprogrammet finns anvisningar om hur dessa underlag används. Med utgångspunkt från dessa underlag görs en bedömning av kompensationsbehovet.<br><br>*Bullret i park- och rekreationsområden bör inte öka.    |                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|                                                           | 4.3 Intrång i övriga grön- och vattenområden bör minimeras och ersättas | Intrång i dessa områden bör minimeras och ersätts, i första hand lokalt med likvärdig funktion, i andra hand på annan plats med likvärdig funktion för stadens gröna kvaliteter.<br><br>* lanspråktaga grön- och vattenområden som saknar funktion för stadens gröna kvaliteter behöver inte ersättas.<br><br>* De underlag som finns för bedömningen är sociotopkartan, biotopkartan, miljöförvaltningens | Samma aktiviteter som för delmål 4.1.                                                                                  | <b>Genomförs löpande</b> - Genom rutiner i kontorets arbetsprocesser<br><br>1) Andel av projekt som tar i anspråk mark med ekologiska och rekreativa värden som grönkompenseras<br>2) Andel av projekt, som tar i anspråk mark med ekologiska värden som kompenseras med ekologiska åtgärder.<br>3) Andel av projekt, som tar i anspråk mark med ekologiska värden som kompenseras |

| ÖVERGRIPANDE MILJÖMÅL i Stockholms miljöprogram 2012-2015 | DELMÅL i Stockholms miljöprogram 2012-2015                                                        | AKTIVITETER i Stockholms miljöprogram 2012-2015                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Planerade aktiviteter för att Exploateringskontoret ska kunna nå miljömålen i miljöprogrammet under perioden 2012-2015                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Genomförd aktivitet 2013                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|-----------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                           |                                                                                                   | <b>Aktiviteter i Stockholms miljöprogram</b> som gäller exploateringsnämndens verksamhet                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | <b>Vad ska</b> exploateringskontoret göra för att nå Stockholms miljömål?                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | <b>Vad har</b> exploateringskontoret gjort för att nå Stockholms miljömål?                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|                                                           |                                                                                                   | habitatnätverk, Artportalen, Stockholms vattenprogram, "Stockholms ekologiska känslighet" (stadsbyggnadskontorets kartläggning av ekologiskt särskilt känsliga områden enligt miljöbalken från 1995) och de lokala parkplanerna. I parkprogrammet finns anvisningar om hur dessa underlag används. Med utgångspunkt från dessa underlag görs en bedömning av kompensationsbehovet.                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | <b>Resultatet av uppföljningen av indikatorer för 2013 redovisas för exploateringsnämnden i T1 2014</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|                                                           | 4.4 Vid förändringar i mark- och vattenområden bör dessa utformas för kommande klimatförändringar | Stadens utbyggnad ska vara anpassad till att klara framtida höga havsnivåer på grund av ett förändrat klimat.<br><br>* Dagvattensystemen dimensioneras för att klara kraftiga regn och intensiva nederbördsperioder.<br><br>* Byggnader, gator och gårdar utformas och höjdsätts för att klara kraftiga regn och intensiva nederbördsperioder.<br><br>* Som komplettering till befintlig natur bör grönska och vattenmiljöer nyskapas. Miljöer utformas som hjälper till att | Exploateringskontoret deltar i arbetsgrupp och styrgrupp för stadsbyggnadsnämndens fördjupning av risk- och klimatrelaterade aspekter av betydelse för planering och byggande. Denna fördjupning till översiktsplanen (Öp) kommer att vara vägledande för implementeringen av rutiner för att jobba med miljömål 4.4 samt om exploateringsnämnden behöver fler indikatorer än de som föreslås i miljöprogrammet för att följa upp miljömålet | <b>Aktivitet avbruten</b><br>Stadsbyggnadskontorets arbete ändrade inriktning eftersom det bl.a. krävs ett bredare angrepp i staden än vad som finns förutsättningar för i arbetet med översiktsplanen. Dock har stadsbyggnadskontorets arbete bidragit till att klimatrelaterade frågeställningar inkluderas i Den gröna promenadstaden, Arkitektur Stockholm och Energiplan för Stockholm. I arbetet med aktualitetsprövning av översiktsplanen tar även stadsbyggnads- |

| ÖVERGRIPANDE MILJÖMÅL i Stockholms miljöprogram 2012-2015 | DELMÅL i Stockholms miljöprogram 2012-2015                            | AKTIVITETER i Stockholms miljöprogram 2012-2015                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Planerade aktiviteter för att Exploateringskontoret ska kunna nå miljömålen i miljöprogrammet under perioden 2012-2015 | Genomförd aktivitet 2013                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|-----------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                           |                                                                       | <b>Aktiviteter i Stockholms miljöprogram</b> som gäller exploateringsnämndens verksamhet                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | <b>Vad ska</b> exploateringskontoret göra för att nå Stockholms miljömål?                                              | <b>Vad har</b> exploateringskontoret gjort för att nå Stockholms miljömål?                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|                                                           |                                                                       | <p>utjämna climateffekter, bland annat med hjälp av trädplanteringar, och ger en utjämning och fördröjning av vattenflöden vid kraftiga regn. Vegetationsklädda ytor, som till exempel gröna tak och väggar och vattenytor som dammar, bäckar och diken, ger svalkande och skuggande effekter vid värmeböljor. Dagvattenlösningar bör integreras med ytor som planeras för rekreation och grönstruktur, och kan även ses som en resurs för exempelvis bevattning av gatuträd.</p> | Ta fram rutin och kontrollplan för klimatanpassningsåtgärder                                                           | <p>kontoret med klimatanpassning. Exploateringskontoret har bidragit i arbetet genom arbets- och referensgrupper. Klimatanpassning arbetas även in i kommande dagvattenstrategi för Stockholm.</p> <p><b>Ny Aktivitet påbörjad –</b> Kommunstyrelsen samordnar stadens klimatanpassningsarbete i samråd med berörda nämnder och styrelser. Exploateringskontoret har under 2013 ingått i en arbetsgrupp under ledning av stadsledningskontoret. En uppstartsfas har inletts under 2013 med att bl.a. inventera Stockholm stads klimatanpassningsarbete. Det fortsatta arbetet kommer att inriktas mot en analys av stadens sårbarheter till följd av ett förändrat klimat.</p> |
|                                                           | Staden ska verka för att följande delmål uppnås under programperioden |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |



[illegible]

Miljöaktiviteter utifrån exploateringsnämndens ansvar för egenkontroll av den egna verksamheten enligt miljöbalken

| Krav utifrån miljöbalken på exploateringsnämndens verksamhet       | Delmål                                                                                                                                                                                                                                                              | Exploateringskontorets aktivitet under 2013                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Genomförd aktivitet 2013                                                                                                                                                                                                                                |
|--------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                     | <b>Vad ska vi göra för att nå miljömålet?</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | <b>Vad har</b> exploateringskontoret gjort för att nå Stockholms miljömål?                                                                                                                                                                              |
| <b>Markkvaliteten ska vara god för människors hälsa och miljön</b> | <i>Markkvaliteten vid nyexploateringar håller en god standard med avseende på människors hälsa och miljön.</i>                                                                                                                                                      | Exploateringskontoret bedömer markkvaliteten i exploateringsprojekt. Exploateringskontorets riktlinjer för hantering av föroreningar i mark är styrande för arbetet. Kontoret tillämpar de nya storstadsriktvärdena.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | <b>Genomförs löpande</b> - Genom rutiner i kontorets arbetsprocesser                                                                                                                                                                                    |
| <b>Hushållning med mark och med andra naturresurser</b>            | <p><u>Hushållning med mark</u><br/>Att i första hand använda redan exploaterad mark för nybyggnation.</p> <p><u>Hushållning av schaktmassor</u><br/>Exploateringskontoret ska verka för hög grad av återvinning av schaktmassor i stadens exploateringsprojekt.</p> | <ul style="list-style-type: none"> <li>Används som utgångspunkt vid markanvisningar.</li> <li>Exploateringskontoret utreder möjlig byggbar mark inom staden och prioriterar exploateringar på mark som tidigare varit exploaterad.</li> <li>Exploateringskontoret gör detta löpande i projekt.</li> </ul> <p>A) Exploateringskontoret strävar efter att alla massor med halter upp till riktvärdet Mindre Känslig Markanvändning (MKM) ska återanvändas och dessa bör inte medföra extrakostnader för staden. När storstadsriktvärden tillämpas eller platsspecifika riktvärden tas fram görs bedömning från fall till fall.</p> <p>B) Ta fram rutin och kontrollplan för</p> | <p><b>Genomförs löpande</b> - Genom rutiner i kontorets arbetsprocesser.</p> <p><b>Genomförs löpande</b> - Genom rutiner i kontorets arbetsprocesser</p> <p><b>Aktivitet påbörjad</b> – Utredningar för att analysera förutsättningar för sortering</p> |

| Krav utifrån miljöbalken på exploateringsnämndens verksamhet             | Delmål                                                                                                                                                                                            | Exploateringskontorets aktivitet under 2013                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Genomförd aktivitet 2013                                                                                                                                                                                  |
|--------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                          |                                                                                                                                                                                                   | <i>Vad ska vi göra för att nå miljömålet?</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | <i>Vad har exploateringskontoret gjort för att nå Stockholms miljömål?</i>                                                                                                                                |
|                                                                          | <p><i>Exploateringskontoret ska hushålla med naturmaterial (sand, grus och singel)</i></p> <p><i>All användning av jungfruligt naturmaterial ska minimeras och användas för rätt ändamål.</i></p> | <p>återanvändning av schaktmassor samt för användningen av naturmaterial.</p> <p>C) AF i upphandlingshandboken uppdateras med rapporteringskrav på <u>återanvändning av schaktmassor</u> inom exploateringskontorets projekt.</p> <p>A) AF i upphandlingshandboken uppdateras med att användning av naturmaterial i exploateringskontorets projekt ska godkännas av beställaren</p>                                         | <p>och återvinning av massor pågår. Arbetet fortsätter under 2014. Resultatet används sedan för att utforma masshanteringsstrategi för exploateringskontoret.</p> <p><b>Klart</b></p> <p><b>Klart</b></p> |
| Entreprenad-arbeten ska genomföras med hänsyn tagen till hälsa och miljö | Exploateringskontoret ska tillämpa miljökrav vid upphandling av entreprenadtjänster                                                                                                               | <p>A) Exploateringskontoret ska ställa miljökrav på entreprenadens genomförande vid anläggningsarbeten i samband med exploateringsprojekt.</p> <p>"GEMENSAMMA MILJÖKRAV VID UPPHANDLING AV ENTREPRENADER, ÖVERENSKOMNA MELLAN GÖTEBORGS, MALMÖ OCH STOCKHOLMS STAD SAMT TRAFIKVERKET " tillämpas i alla entreprenader. Miljökraven ställs som en kvalificerande faktor vid upphandling av bygg- och anläggningstjänster</p> | <b>Genomförs löpande</b>                                                                                                                                                                                  |

| Krav utifrån miljöbalken på exploateringsnämndens verksamhet | Delmål | Exploateringskontorets aktivitet under 2013                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Genomförd aktivitet 2013                                                   |
|--------------------------------------------------------------|--------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------|
|                                                              |        | <i>Vad ska vi göra för att nå miljömålet?</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                   | <i>Vad har exploateringskontoret gjort för att nå Stockholms miljömål?</i> |
|                                                              |        | <p>B)Ta fram miljöprogram som kompletterar de generella miljökraven på entreprenörens genomförande. Klart vår 2012</p> <p>C)För alla entreprenader som är större än 5 mnkr görs en miljökontroll någon gång under entreprenadens genomförande. För större entreprenader är det motiverat med flera återkommande kontroller.</p> | <p><b>Klart</b></p> <p><b>Följs upp i T1/2014</b></p>                      |